# U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Vojtěcha Šimíčka a soudců Mgr. Radovana Havelce a JUDr. Zdeňka Kühna v právní věci žalobkyně **Odborové organizace pracovníků správ památkových objektů při Národním památkovém ústavu**, se sídlem Bouzov 8, proti žalovanému **Ministerstvu práce a sociálních věcí**, se sídlem Praha 2, Na Poříčním právu 376/1, v řízení o žalobě na ochranu proti nečinnosti správního orgánu, vedeném u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 5 A 77/2010, o námitce podjatosti vznesené žalobkyní,

takto:

Předsedkyně senátu JUDr. Eva Pechová a soudkyně Mgr. Michaela Bejčková a Mgr. Alena Krýlová **n e j s o u v y l o u č e n y** z projednávání a rozhodnutí věci vedené u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 5 A 77/2010.

## Odůvodnění:

Žalobou doručenou dne 23. 3. 2010 Městskému soudu v Praze se žalobkyně domáhala ochrany proti nečinnosti žalovaného. Ta má spočívat v tom, že ačkoliv mu byla rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 22. 12. 2009, č. j. 6 Ca 138/2008 – 45, uložena povinnost po zrušení rozhodnutí vést další řízení ve věci, doposud o odvolání žalobkyně proti rozhodnutí Státního úřadu inspekce práce ze dne 30. 1. 2008, č. j. 167/1.30/08/14.3, ve věci žádosti o informace, nerozhodl. Žalobkyně současně požádala o osvobození od soudních poplatků. Městský soud usnesením ze dne 12. 4. 2010, č. j. 5 A 77/2010 – 20, žalobkyni osvobození od soudních poplatků nepřiznal.

Žalobkyně podala dne 26. 4. 2010 kasační stížnost proti zmiňovanému usnesení městského soudu ze dne 12. 4. 2010, č. j. 5 A 77/2010 – 20, a současně vznesla námitku podjatosti senátu 5 A (původně 5 Ca). Namítá, že uvedený senát má k osobě za ni jednající – PhDr. Haně Pavlů – negativní poměr, znemožňující mu věc nestranně a objektivně posoudit. Negativní postoj senátu odvozuje žalobkyně od toho, že vůči senátu 5 Ca *úspěšně vysoudila* nález Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 1882/2008, že si opakovaně stěžuje na průtahy v řízení tohoto senátu a podává návrhy na určení procesní lhůty a že za nezákonné rozhodnutí tohoto senátu sp. zn. 5 Ca 71/2009 požaduje na státu náhradu škody. Důvody zamítnutí žádosti o osvobození od soudních poplatků jsou podle žalobkyně zcela účelové. Rozhodování senátu 5 A (respektive 5 Ca) není podle žalobkyně nestranné a nezávislé a představuje zneužití soudní moci k vědomému poškozování účastníků. Senát žalobkyni vědomě škodí a odmítá respektovat čl. 3 odst. 3 Listiny

základních práv a svobod. Především nelze žalobkyni vyčítat počet sporů, které vede ona, její členové a ve kterých pokračuje jako procesní nástupce své právní předchůdkyně. Žalobkyně je přesvědčena, že počet vedených sporů svědčí o despektu orgánu moci soudní dodržovat její zákonem stanovené povinnosti. Je toho názoru, že městský soud dezinterpretuje zákony a nepokrytě straní žalovanému. Další argumentace žalobkyně směřuje do obsahu napadeného usnesení městského soudu, s jehož důvody se neztotožňuje. V doplnění kasační stížnosti ze dne 10. 5. 2010 žalobkyně uvedla, že napadené usnesení je výsledkem zneužití soudní moci, jehož účelem je *trestání* žalobkyně, která se v souladu se zákonem domáhá svých práv, a že je důsledkem toho, že městský soud nesprávně ztotožňuje žalobkyni s její předsedkyní PhDr. Hanou Pavlů.

Předsedkyně senátu 5 A JUDr. Eva Pechová a soudkyně senátu 5 A Mgr. Alena Krýlová a Mgr. Michaela Bejčková ve svém vyjádření k námitce podjatosti shodně uvedly, že nemají žádný vztah k žalobkyni ani k její předsedkyni PhDr. Haně Pavlů a že si nejsou vědomy jiných okolností, které by mohly vyvolat pochybnosti o jejich nepodjatosti.

Námitka podjatosti byla postupem podle ustanovení § 8 odst. 5 soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) předložena k rozhodnutí Nejvyššímu správnímu soudu.

Pro posouzení včasnosti námitky podjatosti je rozhodné, že žalobkyně se dozvěděla o tom, kterému senátu byla věc přidělena k projednání, až z usnesení městského soudu č. j. 5 A 77/2010 – 20, doručeného žalobkyni dne 26. 4. 2010. Teprve od tohoto okamžiku počala běžet týdenní lhůta pro vznesení námitky podjatosti. Žalobkyně vznesla námitku podjatosti ještě tentýž den, tj. 26. 4. 2010. Lze proto konstatovat, že uplatnila námitku podjatosti včas.

Podle ustanovení § 8 odst. 1 s. ř. s. jsou soudci vyloučeni z projednávání a rozhodnutí věci, *jestliže se zřetelem na jejich poměr k věci, k účastníkům nebo k jejich zástupcům je dán důvod pochybovat o jejich nepodjatosti. Vyloučeni jsou též soudci, kteří se podíleli na projednávání nebo rozhodování věci u správního orgánu nebo v předchozím soudním řízení. Důvodem k vyloučení soudce nejsou okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednávané věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech.*

Obsahem citovaného ustanovení jsou tedy dva na sobě zcela nezávislé důvody vyloučení soudce. Soudce je především *ipso facto* vyloučen z projednávání a rozhodování věci, na níž měl podíl již v předchozím řízení správním či soudním. Vedle toho je pak důvodem vyloučení natolik objektivizovatelná míra osobního vztahu soudce k věci samé, k účastníkům či k jejich zástupcům, že míra a povaha tohoto vztahu zavdává důvod k pochybnostem o nepodjatosti soudce. Důvodem k vyloučení soudce naopak nejsou okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednávané věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech.

Rozhodnutí o vyloučení soudce z důvodů uvedených v ustanovení § 8 s. ř. s. představuje výjimku z ústavní zásady, podle níž nikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudci s tím, že příslušnost soudu i soudce stanoví zákon (čl. 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod). Postup, kdy je věc odnímána příslušnému soudci a přikázána soudci

jinému, je tedy nutno chápat jako postup výjimečný a musí být vyhrazen jen závažným důvodům, které soudci alespoň potenciálně brání rozhodnout v souladu se zákonem nezaujatě a spravedlivě.

Ústavní soud v nálezu ze dne 27. 10. 2004, sp. zn. I. ÚS 370/04, dostupném z http://nalus.usoud.cz, uvedl, že nestrannost soudce je především subjektivní kategorií, vyjadřující vnitřní psychický vztah soudce k projednávané věci v širším smyslu (zahrnuje vztah k předmětu řízení, účastníkům řízení, jejich právním zástupcům). Kategorii nestrannosti je však třeba vnímat šíře, tedy i v rovině objektivní. Za objektivní ovšem nelze považovat to, jak se nestrannost soudce pouze subjektivně jeví vnějšímu pozorovateli (účastníku řízení), nýbrž to, zda reálně neexistují okolnosti, které by mohly objektivně vést k legitimním pochybnostem o tom, že soudce má k věci určitý, nikoliv nezaujatý, vztah. Subjektivní hledisko účastníků řízení o podjatosti může být podnětem k jejímu zkoumání; rozhodování o této otázce se však musí dít výlučně na základě hlediska objektivního (viz. též například usnesení zdejšího soudu ze dne 18. 12. 2009, č. j. Nao 82/2009 - 157).

V nyní posuzované věci vznesla žalobkyně námitku podjatosti poté, co městský soud vydal procesní rozhodnutí, jímž zamítl její žádost o osvobození od soudních poplatků. Žalobkyně současně napadla toto procesní rozhodnutí kasační stížností. Městský soud zatím nerozhodl (a za dané situace ani nemohl) ve věci samé.

Shodnou situaci řešil Nejvyšší správní soud v usnesení ze dne 22. 7. 2009, č. j. Nao 47/2009 - 78, v němž uvedl, že *„[i] ve fázi po vydání procesního rozhodnutí (tj. v daném případě po vydání rozhodnutí o zamítnutí žádosti žalobkyně o osvobození od soudních poplatků) je v případě, že proti rozhodnutí byla podána přípustná kasační stížnost (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 9. 2004, č. j. Nao 23/2004 - 55, publ. pod č. 408/2004 Sb. NSS), nezbytné (a tedy i přípustné) rozhodnout o námitce podjatosti soudců krajského soudu, kteří napadené rozhodnutí vydali, byla-li žalobkyní taková námitka vznesena. Je tomu tak proto, že ve fázi mezi podáním kasační stížnosti a předložením věci Nejvyššímu správnímu soudu k rozhodnutí o ní činí krajský soud podle § 108 s. ř. s. řadu přípravných úkonů směřujících k tomu, aby o kasační stížnosti mohlo být řádně rozhodnuto; v rámci toho je často potřeba vydávat i rozhodnutí procesní povahy (vyzvat k odstranění vad kasační stížnosti, rozhodnout o žádosti o osvobození od soudních poplatků či o ustanovení advokáta apod.), která se závažným způsobem dotýkají právního postavení účastníků a u nichž je třeba stejně jako při rozhodování o věci samé, aby byla vydána nepodjatými soudci (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 5. 2006, č. j. Nao 32/2005 - 34).“* K tomu je třeba dodat, že o námitce podjatosti musí být rozhodnuto v této fázi i proto, že řízení před městským soudem nebylo dosud skončeno. Poté, co bude konečným způsobem vyřešena otázka osvobození od soudních poplatků, bude městský soud (konkrétně senát 5 A) činit ve věci další úkony směřující k projednání žaloby a vydání meritorního rozhodnutí.

Obsahem námitky podjatosti je vylíčení nezákonností, kterých se měl senát 5 A (původně 5 Ca) dopustit při rozhodování o žádosti žalobkyně o osvobození od soudních poplatků. Z ustanovení § 8 odst. 1 věty třetí s. ř. s. ovšem jednoznačně plyne, že důvodem pro vyloučení soudců není jejich postup v této věci či v jiných věcech. Námitky tohoto charakteru lze smysluplně uplatňovat toliko v kasační stížnosti proti usnesení městského

soudu č. j. 5 A 77/2010 – 20. Předmětem tohoto řízení však není kasační stížnost, ale námitka podjatosti uplatněná žalobkyní.

Žalobkyně dále dovozuje podjatost členů senátu 5 A (pův. 5 Ca) městského soudu patrně z toho, že se postupem podle zákona č. 82/1998 Sb. domáhá náhrady újmy způsobené nezákonnými rozhodnutími a nesprávným úředním postupem městského soudu, že si opakovaně stěžuje na průtahy v řízení, že podává návrhy na určení procesní lhůty a že vede velký počet soudních sporů. Tato tvrzení žalobkyně se pohybují pouze v rovině spekulací, které mají paušální charakter a nejsou dostatečně konkretizovány ve vztahu k soudcům, jejichž podjatost je namítána. Toto subjektivní hledisko žalobkyně na nestrannost členů senátu 5 A není podepřeno žádnými objektivními skutečnosti, které by nasvědčovaly tomu, že členové tohoto senátu mají k dané věci určitý, nikoliv nezaujatý, vztah (srov. výše citovaný nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 370/04).

Důvody formulované žalobkyní tak nejsou způsobilé založit pochybnosti o nepodjatosti senátu 5 A, který má danou věc projednat a rozhodovat. Žalobkyně současně žádné jiné relevantní důvody podle ustanovení § 8 odst. 1 s. ř. s. neuvedla a dotčeným soudkyním ani nejsou známy. Za situace, kdy se dotčené soudkyně necítí být z projednávání a rozhodnutí věci vyloučeny a takové skutečnosti nevyplývají ani ze soudního spisu, neshledal Nejvyšší správní soud návrh žalobkyně na vyloučení senátu 5 A z projednávání a rozhodování této věci důvodným. Se zřetelem k výše uvedenému proto Nejvyšší správní soud rozhodl o námitce podjatosti tak, že předsedkyně senátu JUDr. Eva Pechová a soudkyně Mgr. Michaela Bejčková a Mgr. Alena Krýlová nejsou vyloučeny z projednávání a rozhodnutí věci vedené u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 5 A 77/2010.

**P o u č e n í :** Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 29. června 2010

JUDr. Vojtěch Šimíček
předseda senátu